

РИЧАРД МАКЕНА СКРИВАЛИЩЕТО

Превод от английски: [Неизвестен], 1976

chitanka.info

Тази сутрин синът ми ме запитва какво съм правил през войната. Той е вече на петнадесет и просто не мога да разбера защо никога по-рано не ме е питал за това. Понятие нямам и поради това дори не бях предвидил такъв въпрос.

Той тъкмо сега заминава на лагер и аз успях да се измъкна с фразата, че съм изпълнявал задача на правителството. Ще бъде на лагер две седмици. Докато на ръководителите не им втръсне да го подканят, той ще прави същото, каквото и връстниците му, и дори не по-лошо от тях. Но веднага щом го оставят на мира, ще започне да разглежда някакъв мравуняк или ще се забие в някоя книжка. Последното му увлечение е астрономията. А когато се върне в къщи, веднага ще ме запитва отново с какво съм се занимавал през войната. Няма как да се скрия и просто ще се наложи да му отговоря.

Уви, самият аз не разбирам напълно с какво съм се занимавал по време на войната. Понякога ми се струва, че отрядът, към който бях причислен, се е сражавал не на живот, а на смърт с една легенда, имаща само местно значение, и само полковник Луис си е давал сметка за това. Победихме ли я, или не? Честно казано, не зная. Зная нещо друго: от някои хора войната изисква риск много по-тежък, отколкото просто да рискуваш главата си в боя. От мен например.

Всичко започнало през 1931 година, когато в пустинята близо до селището Баркър, щат Орегон, било намерено мъртвото тяло на младо момче. До него открили торбичка със златоносна руда и солиден, с размерите на човешки пръст кристал от уранов двуокис. Като странна рядкост кристалът попаднал в музея на Солт Лейк сити и си останал там до 1942 година, когато внезапно придобил невероятно важно значение. Разузнаването на армията установило, че той очевидно произхожда от околностите на Баркър, от район с площ около сто квадратни мили. Доктор Луис бил мобилизиран като полковник от запаса и му наредили да търси там жила. Но целият този окръг още от времето на миоцена бил покрит с хилядафутов пласт лава и да се търсят тук пегматитови пластове би било глупаво от геологична гледна точка. Доктор Луис веднага се противопоставил и казал, че кристалът би могъл да се появи на това място само с намесата на човешка ръка.

От думите му нямало полза: отговорили му, че в неговите задължения не влиза и това да мисли. Висшето началство нямало да се задоволи въпреки всичко дотогава, докато за изследвания не бъдат

пръснати камари от пари и труд. В помощ на полковника беше мобилизирана група дипломанти от геоложките колежи и аз заедно с останалите. За наше добро, а може би и от отчаяние доктор Луис решил да ни организира нещо като образцова полева практика: неуморно рисувахме схеми и отбелязвахме на тях колко пласта базалти и с каква дебелина отделят повърхността от довулканичните миоценови скапи. С това бихме могли най-малко да направим принос в науката за строежа на Колумбийското плато. А в същото време и да съберем доказателства, че тук няма и следа от уранова руда. По този начин излизаше, че не получаваме хляба си даром.

Уморително местенце е този Орегон! Скучна плоска равнина, навсякъде оголвания на черната лава, а между тях — оскъдна сива почва с хилави храстчета пелин. През лятото суша и горещина, а през зимата земята е леко поръсена от хилав снежец. Ветровете духат от всички страни и зиме, и лете. В целия Баркър да има най-много стотина дървени къщурки край прашните улички и още няколко хамбара в околностите.

Но такъв живот на мен ми харесваше. Доктор Луис се държеше с нас като със студенти: четеше ни лекции, изпитваше, препоръчваше ни литература. Той беше добър учител и значителен учен, така че го обикнахме. На всекиго даде пълна представа за всички етапи на работата. Аз започнах с картографски снимки на повърхността, след което превивах гръб със сондъорите, които прегризваха базалта до основни гранити на хиляди футове под нас. Най-накрая се занимавах с геометрически и сеизмични измервания. В нашата среда цареше дух на другарство и ние разбирахме, че геофизическите експедиционни навици, които получаваме ден след ден, са направо безценни. Реших за себе си, че след войната ще подготвя дисертация по геофизика. Разбира се, под ръководството на доктор Луис.

Около началото на лятото на 1944 година полевите изследвания завършиха. Сондъорите се пръснаха. Тоновете кернове, сандъците с гравиметрични таблици и рулоните със снети от сеизмографите ленти трябваше да се прехвърлят в лабораторията на доктор Луис към Среднозападния университет. Там ни предстояха нови месеци безценни тренировки — получените данни трябваше да се превърнат в геофизически карти. Стягахме си багажите трескаво и си говорехме само за това, че отново ще видим момичета и организираме вечеринка.

Но в този момент военното началство нареди част от отряда да продължи полевите изследвания. Доктор Луис се подчини формално на нареждането, като остави само един човек — мене.

Почувствувах се наранен в самото си сърце. Сякаш без никаква вина ме бяха изключили от университета.

— Един път на ден сядайте в колата и се разкарвайте из околностите с гайгеровия брояч — каза Луис. — А след това си седете в кантората и отговаряйте на телефонните обаждания...

— А ако началството позвъни в мое отсъствие? — мрачно се осведомих аз.

— Наемете секретар — отвърна той. — Това ви се разрешава.

И те си заминаха, оставяйки ме за началник на експедиция, но без подчинени. Стигнах до извода, че мразя полковник Луис с люта ненавист и жадувам за случай, в който да си отмъстя. Няколко дни по-късно старият Дейв Джентри ми подсказа как да постигна това.

Дейв беше слаб, изсъхнал старец с бели мустаци; сега се хранех на същото място, където и жителите на Баркър, и ми се падна място до тях. Всяко ядене се превръщаше в мъчение. Волю-неволю слушах ехидните реплики, че някои млади хора се крият зад чуждия гръб, не искат да воюват и прахосват парите на данъкоплатците на вятъра. Веднъж не издържах, хвърлих вилицата в недоядения фасул и станах.

— Армията ме е изпратила тука и точно тя не ме пуска оттука — троснато заявих на старците и стариците, насядали около масата. — На мен също ми се иска да отида зад океана и да режа гърлата на самураите, защитавайки вас и отечеството. Честна дума, иска ми се! Вместо да дрънкате, по-добре напишете петиция до вашия конгресмен...

Удряйки крак, излязох на верандата. В душата ми клокочеше негодувание. Старият Дейв дойде след мен.

— Не се навивай, синко — каза той. — Те се сърдят на правителството, а съвсем не на тебе. Но до правителството е така далеч, както до звездите, а ти си им подръка...

— То ако беше ръка, а те с камшик — отвърнах аз с горчивина.

— За това си има причини — забеляза Дейв. — Щом търсиш изчезнало съкровище, това не се прави така, както сте се захванали вие. А и освен това „Рудникът на полуумното момче“ въобще не е за вас, той е наша собственост. Наша, на жителите на Баркър.

Беше прехвърлил седемдесетте и наглеждаше конете в странноприемницата. Носеше изтъркана и винаги разкопчана жилетка, избелели тиранти, сива фланелена риза и на никого не би хрумнало да заподозре в него мъдрец. Но той си беше мъдрец.

— Нашите краища са необятни и пустинни — продължи той, — на хората не им е леко тук. И ето че във всяко селище разказват за изчезнал рудник или за скривалище със злато. Търсят ги само неразумните деца. За възрастните, за повечето хора е достатъчно да знаят, че съкровищата са някъде наоколо. Това по нашите места помага да оживееш...

— Разбирам — откликнах аз. Нещо, което нямаше име, пошавна в дълбините на съзнанието ми.

— А Баркър си нямаше свой изчезнал рудник — промълви Дейв. — Появи се преди някакви си тринадесет години. И е много ясно, че на хората не им харесва, когато вие се стремите да им го отнемете с груба сила, а освен това и така набързо...

— Напълно е известно, че няма никакъв рудник — казах аз. — Ние просто ще докажем, че няма такова нещо и това е всичко.

— Само да можете да докажете това — отвърна Дейв, — би станало още по-лошо. Само че, няма да можете. Ние видяхме със собствените си очи рудата, държахме я в ръце. Това беше кварц, изцяло прорязан от люспите и жилките на златото. И момчето беше стигнало до него, тръгвайки от къщи пешком. Залежът е някъде тук, съвсем близо!...

Той махна с ръка по посоката, в която правехме нашите издирвания. Над равнината беше надвиснал прозрачен сумрак и за своя изненада изведнъж разбрах, че у мен се събужда интерес към думите му. Полковник Луис непрекъснато ни втълпяваше да не вярваме на тези приказки. И ако някой от нашите споменаваше за тях, аз първи се заемах да го осмивам. Обикновено ние хората предлагаме на наивника да обиколи района с магическа лозинка. Наистина вярвахме, че няма и никога не е имало никаква жила. Но сега бях останал сам и освен това нямах никакъв началник освен себе си...

Дейв и аз, без да се уговаряме, се подпряхме с по един крак на долната пръчка на перилата; без да се уговаряме, отпуснахме ръце и ги сложихме на коленете си. Той изплю тютюневата си дъвка и ми разказа историята на Оуен Прайс.

— Той винаги си е бил малко дръпнат — започна Дейв. — Струва ми се, че беше прочел всички книжки, които можеха да се намерят в селището. Характерът на момчето беше неукротим...

Не бях фолклорист, но без усилие долових, че към разказа вече са примесени трохици измислица. Например Дейв уверяваше, че ужким ризата на момчето била разкъсана на парцали, а гърбът му раздран от кървави ивици.

— Сякаш някакъв звяр го беше драснал с ноктите си — продължи Дейв. — Но ние вървахме по следите на момчето, докато не се изгубихме. То се беше лутало така, че в края на краищата объркахме всичко, без да можем да видим нито един отпечатък от лапата на някакво животно.

Разбира се, можех да изхвърля всички тези дрънканици от главата си, но историята вече ме беше запалила. Може би причина за това беше бавният и уверен начин на говорене на разказвача, може би измамният сумрак, а може би и уязвеното ми самолюбие. Помислих си, че сред огромните лавови поля понякога се срещат разкъсвания и на повърхността се подават скалите на древните пластове. А какво ли би било, ако подобно разкъсване се намира някъде тук наблизо? Разкъсването вероятно не е голямо, двеста-триста фута в диаметър, и сондьорите са го пропуснали, но то е пълно с уран. Достатъчно е да го открия и полковник Луис ще стане всеобщо посмешище. Здравият смисъл въставаше срещу глупавите измишльотини, но някакъв бяс, криещ се в дълбините на съзнанието ми, вече се беше заел да съчинява злорадно писмо до полковник Луис и това занятие ми хареса много.

— Някои от нашите са сигурни — продължаваше Дейв, — че сестричката на момчето, стига да поиска, би могла да разкаже къде то е намерило съкровището. Тя често тичаше из пустинята заедно с него. Когато се случи всичко това, тя сякаш се побърка, а след това и съвсем онемя, но дочух, че сега вече се е оправила.

— А къде живее? — осведомих се аз.

— С майка си в Сайлем — отвърна Дейв. — Завърши курсове и стана секретарка на някакъв тамошен юрист...

Мисис Прайс се оказа възрастна и сурова жена, а влиянието върху дъщеря ѝ почти не знаеше граници. Тя разреши на Елен да стане моя секретарка веднага щом споменах размера на заплатата. Разрешение за Елен да работи секретна работа ми изпратиха веднага

след първото телефонно обаждане: тя вече беше проучвана още по времето, когато е водено следствието за произхода на този злополучен кристал. Пазейки репутацията на дъщеря си, мисис Прайс се погрижи Елен да може да живее в Баркър у познати. Впрочем репутацията ѝ беше извън всякаква опасност. Аз не бих се спрял да направя Елен своя любовница и по този начин да измъкна тайната ѝ, стига такава тайна да би съществувала. Но аз знаех, че само разигравам спектакъл под заглавие „Отмъщението на Дюард Кемпбел“, знаех, че няма да намерим никакъв уран.

Елен беше слабичка девойка, напомняща изплашено ледено кристалче. Носеше обувки с ниски токове, мрежести чорапи и простички рокли с бели якички и маншети. Единственото забележително нещо в нея беше безупречно гладката ѝ кожа. Нейните извити тъмни вежди, сините замъглени очи и тази кожа понякога ѝ придаваха съвсем неземеен вид. Най-често тя си седеше чистичка и самовглъбена, коленцата ѝ стиснати, лактите прибрани, очите сведени, гласът ѝ едва се чува — цялата затворена като мида в раковината си. Бюрото ѝ се намираше срещу моето и тя стоеше така по цели дни, изпълнявайки всичко, което ѝ възлагах, но с никакви средства не ми се удаваше да я раздвижа.

Опитвах се да се шегувам, да ѝ подарявам всякакви дреболии и като ѝ оказвах различни знаци на внимание, се опитвах да се правя на тъжен и че силно се нуждаю от съчувствие. Тя ме изслушваше и продължаваше да работи, оставайки далечна като звезда. Едва след две седмици, и то по чиста случайност, успях да намеря ключето към нея.

В него ден бях решил да бия на нейната привързаност. Заявих, че всъщност — голяма работа — може да се живее и в заточение, далеч от дома и своите близки, но това, което наистина не бих могъл да понеса, е унилото еднообразие на района на изследванията, в който няма нито едно живописно кътче. Нещичко се стопли в нея и тя ме погледна така, сякаш се събужда.

— Та тук е пълно с удивителни места — тихо каза тя.

— Сядайте в джипа и ми покажете поне едно — подхвърлих ѝ аз предизвикателно.

Тя се съпротивяваше, но аз направо допрях ножа до гърлото ѝ. Джипът се тресеше и люлееше, заобикаляйки лавовите плешивини. Съставената от нас карта беше врязана в съзнанието ми с всичките си

подробности и аз знаех къде се движи колата, знаех всяка минута, но само по координатната мрежа. Макар че бяхме разхвърляли по пустинята допълнителни ориентири, сондажни кули, кратери от сеизмични взривове, дървени пирамиди, консервени кутии, бутилки и хартийки, търкаляни от неспирния вятър, въпреки това пустинята си оставаше отчаяно еднообразна.

— Кажете ми, когато стигнем до някое от вашите удивителни места, и аз ще спра — заявих аз.

— Та около нас са все такива места — отвърна тя. — Пред нас например.

Спрях колата и погледнах изумен Елен. Гласът ѝ беше станал дълбок и силен, очите ѝ бяха широко отворени. Тя се усмихваше — такова нещо още не бях виждал да става с нея.

— А какво особено има тук?

Тя не ми отговори, слезе от колата и се отдалечи на десетина крачки. Самата ѝ осанка се беше променила — тя едва ли не танцуваше. Приблжих и я докоснах за рамото.

— Кое е тук особеното? — повторих аз.

Тя се обърна, но очите ѝ гледаха надалеч.

— Тук живеят кучета — каза тя.

— Кучета?!...

Огледах мършавия пелин по уродливите късчета земя, изгубени сред уродливите черни скали, и отново се възрях в Елен. Ставаше нещо нередно.

— Големи глупави кучета — каза тя. — Те се движат на глутница и ядат трева. — Тя продължаваше да се озърта и оглежда. — Огромни котки нападат кучетата и ги ядат. А кучетата вят, вят. Нима не чувате?

— Но това е лудост! — възкликнах аз. — Какво ви става?

Думите ми ѝ повлияваха като удар: тя веднага се затвори и едва дочух нейния отговор:

— Извинете ме. С брат ми си играехме тук. За нас всичко беше като приказна страна. — В очите на Елен се появиха сълзи. — Не съм идвала тук още от времето, когато... Забравих се... Простете ми...

Наложи се да се закълна, че трябва да ѝ продиктувам „полеви бележки“, за да мога да замъкна Елен отново в пустинята. Тя седеше в джипа с молив и бележник като вдървена, а аз разигравах театър с

гайгеровия брояч и дрънках глупости на геоложки жаргон. Плътно стиснала побелелите си устни, тя отчаяно се бореше с дочувания само от нея зов на пустинята и аз виждах, че в този двубой на нея ѝ става все по-трудно и по-трудно.

В края на краищата тя отново изпадна в същото странно състояние и аз се погрижих да не го нарушавам. Странен беше този ден и аз научих много нови неща. А след това всяка сутрин я заставях да излизаме и да правим „полеви бележки“ и всеки път ставаше все по-лесно да сломявам съпротивата ѝ. Обаче щом се върнехме в кантората и тя се вцепеняваше. Оставаше ми само да си блъскам главата как може в едно и също тяло да се побират два толкова различни човека. За себе си ги нарекох „Елен от кантората“ и „Елен от пустинята“.

„Елен от пустинята“ беше самото очарование, когато безпомощна и вътрешно противяща се, издаваше своите тайни. Гласът ѝ ставаше звучен, а дишането поривисто, лицето ѝ се оживяваше, със смях се носеше между черните камъни и бледия пелин, облъхвайки ги за миг с красота. Случваше се понякога да избягаме от джипа на повече от миля. Тя се отнасяше с мене като със слепец или с малко дете.

— Не, не, Дюард, не ходи там, там има пропаст! — възкликваше тя и ме отблъскваше от „опасното място“, или пък ми показваше камъните, по които бих могъл да премина над „ручей“.

Ние се промъквахме в омагьосани замъци и се криехме от великана, който ни търсеше, мърморейки проклетия, а след това му избягвахме ръка за ръка под самия му нос.

Участвувах в игрите на Елен, но не забравях и собствените си интереси. Вечерта нанасях на картата всичко, което научавах през деня за топографията на вълшебната страна.

По време на игрите неведнъж намеквах за съкровището на великана. Елен не отричаше, че съществува такова съкровище. Тя допираше пръст до устните си и ме гледаше със сериозни очи.

— Може да се вземе само това, което никому не е необходимо — внушаваше ми тя. — Дори ако само с пръст докоснеш злато или скъпоценен камък, върху главите ни ще се струпат ужасни беди...

— Зная заклинания, които обезсилват магиите — възразих веднъж аз, — и теб ще те науча. Това е най-силното, най-вълшебното заклинание на света...

— Не, не. Съкровището ще се превърне в прах. Монетите ще се превърнат в гнили бобови зърна, огърлиците — в мъртви змии — отговаряше тя упорито. — Оуен ме предупреждаваше. Такъв е законът на вълшебната страна.

— Нима Оуен никога нищо не взима? — запитах аз.

По това време вече знаех, че за Оуен трябва да се пита, сякаш той още е жив.

— Понякога се налага — отвърщаше тя. — Веднъж зла магьосница ме превърна в грозна жаба. Оуен постави върху главата ми цвете и аз отново се превърнах в Елен.

— Цвете! Истинско цвете? И ти го занесе в къщи?

— Голямо цвете, червено и жълто. Толкова голямо, че не се побираше в дланите ми. Искях да го взема в къщи, но листцата му опадаха...

— А Оуен нищо ли не взима в къщи?

— Само камъчета, и то не често. Ние направихме в сайванта скривалище за тях. Той прилича на гнездо. А ако изведнъж се окаже, че това не са камъчета, а вълшебни яйца...

Исправих се.

— Да вървим, покажи ми ги.

— Не искам да ходим в къщи — заяви тя. — За нищо на света!

— Ама моля те, Елен, поне заради мене — започнах да я моля аз.

— Да отскочим поне за минутка...

Замъкнах я в джипа и отидохме до къщичката, в която някога беше живяло семейство Прайс. И преди се беше случвало да минаваме край нея и Елен винаги старателно гледаше настрана. Не вдигна очи и този път. Отново се вцепени и превърна в „Елен от кантората“. Независимо от това ние заобиколихме старата къщичка, клюмнала и със счупени прозорци, и се вмъкнахме в полуразрушения сайвант. Тя отмести сламата, струпана в тъгла, и се оказа, че там наистина има късчета от рудни пластове. Дори не разбирах колко съм развълнуван, докато не почувствувах разочарованието, което имаше силата на удар в слънчевото сплитане.

Това бяха нищожни, изгладени от водата парчета кварц и розов гранит. Най-обикновени, ако не беше обстоятелството, че те нямаше откъде да се вземат в базалтовата пустиня.

След две-три седмици престанахме да се преструваме, че водим полеви бележки, и пътувахме из пустинята с откровената цел да си поиграем. Вълшебната страна на Елен вече почти изцяло беше нанесена на картата. От едната страна планина, от която скорошно срутване беше стоварило от нея гигантски скали в реката, течаща в подножието ѝ. От другата страна към реката меко се спускаше равнината. Стръмният бряг беше горист, изрязан от клисури, и планинските стръмнини тук и там бяха увенчани от замъци. Внимателно проверявах паметта на Елен, но тя нито веднъж не се обърка. Наистина, от време на време ставаше нерешителна, но аз вече сам можех да ѝ подсказвам къде се намира. Това ми помогна да проникна в нейния таен живот още по-дълбоко.

Веднъж тя стоеше на един дънер в гората и плетеше кошничка от папратови листа. Стоях до нея. Изведнъж тя вдигна очи и се усмихна.

— На какво ще играем днес, Оуен?

Съвсем не очаквах подобно нещо и затова бях горд, че веднага намерих изход.

— Сестричке, сестричке, аз съм омагьосан — казах веднага аз. — Само ти една на света можеш да ме освободиш от магията.

— Ще те освободя от магията — отвърна ми тя с гласа на малко момиченце. — Кой си ти сега, братче?

— Аз съм голямо черно куче — заявих аз. — Злият великан на име Луис Кожа и Кости ме държи завързан с верига в двора на замъка си, а всички останали кучета е взел със себе си на лов. Той е ужасен, зъл великан, но ти не се страхувай, сестричке. Веднага щом ме освободиш от магията, аз ще стана прекрасен принц и ще му отсека главата.

— Аз не се страхувам. — Очите ѝ блестяха.

— Ще те откарам в своето царство и ти ще станеш най-красивата царица и всички ще те обичат...

— И всички ще ме обичат... — Тя стана много сериозна. — А как да те освободя от магията, бедно старо кученце? С жива вода?

— Докосни челото ми с камъче от съкровищницата на великана — помолих аз. — Това е единственият начин да ме освободиш от магията, друг начин няма...

Тя бързо се изправи и лицето ѝ се изкриви от гримаса на мъка и гняв.

— Ти не си Оуен, ти си обикновен човек! Оуен е омагьосан и аз заедно с него и никой никога няма да ни освободи от магията!...

Тя побягна и докато стигне до джипа, успя да се превърне в завършена „Елен от кантората“.

След този ден тя решително отказа да ходи повече в пустинята. Изглежда, че моята игра се беше изчерпала окончателно. Но аз заложих на това, че „Елен от пустинята“ все още ме слуша, макар и подсъзнателно, и избрах нова тактика. Нашата кантора се намираше на втория етаж над бивша танцувална зала и трябваше да се предполага, че във времената на Дивия запад тук са ставали немалко най-различни сблъсквания. Но едва ли тези стени са виждали нещо толкова странно, колкото новата игра, замислена от мене.

Аз и преди се разхождах из стаята и разговарях с Елен, когато тя пишеше на машината. А сега започнах да вплитам в обикновеното бърборене елементи от приказката, често припомняйки за великана Луис Кожа и Кости. „Елен от кантората“ се мъчеше да не обръща на това внимание, но някъде от дълбините на очите ѝ от време на време се случваше да надзърне „Елен от пустинята“. Дрънках за своята пропаднала кариера на геолог и че всичко би се уредило веднага, стига да открия жилата. Описвах колко чудесно би било да се работи в различни екзотични страни и колко ми е необходима помощта на жена, която да наглежда къщата и да води моята кореспонденция. Басните ми тревожеха „Елен от кантората“. Тя правеше грешки, изпускаше на пода предмети. А аз непрекъснато си карах своето, мъчейки се да спазвам необходимата пропорция между реалните факти и фантазията, и на „Елен от кантората“ от ден на ден ѝ ставаше есе по-трудно.

Една вечер старият Дейв ме предупреди:

— Елен съхне пред очите ни и хората не говорят хубави неща. Мис Фаулер твърди, че момичето не спи по цели нощи, плаче и не иска да каже какво става с нея. Случайно не знаеш ли какво я мъчи?

— Аз не говоря с нея за нищо друго освен за задълженията ѝ — заявих аз. — Може би тъгува за дома си? Може би трябва да ѝ дам малко отпуска? — Не ми харесваше изразът, с който Дейв ме гледаше. — С нищо не съм я обидил. Честна дума, Дейв, аз не искам да ѝ причиня зло...

— Хората ги линчуват не за техните намерения, а за постъпките им — каза той. — Имай предвид, синко, че ако ти обидиш Елен Прайс,

в Баркър ще се намерят желаещи да ти разпорят корема като на мършав който...

На другия ден започнах да обработвам Елен още от сутринта и след обяд успях най-накрая да намеря необходимия тон и да я сломя. Вярно, и насън не бях сънувал, че това може да стане именно така...

— Всъщност целият ни живот е една игра — казах ѝ тогава аз. — И ако хубаво си помислиш, всичко което правим по един или друг начин, е игра...

Тя ме погледна право в очите и сърцето ми се преобърна.

— Ти ме научи да играя, Елен. Преди аз бях съвършено сериозен и даже не се досещах, че може да се играе...

— А мен ме научи Оуен. Той разбираше от вълшебства. Нашите сестри не знаеха нищо друго, освен да бавят куклите си и да си избират мъже. Аз ги ненавиждах...

Очите ѝ бяха широко отворени, устните ѝ трепереха — тя почти се беше превърнала в „Елен от пустинята“, макар и да не беше мръднала навън от кантората.

— Вълшебството и магьосническите способности се срещат и в обикновения живот, само трябва да се вгледаш добре — изтъкнах аз. — Нима не е така, Елен?

— Знам! — възкликна тя, изпускайки молива. — Чрез магьосничество на Оуен му бяха натрапили една жена и три дъщери, а той си беше още момче! Той беше единственият мъж в нашия дом и всички освен мене го ненавиждаха. Та ние бяхме така бедни... — Тя трепереше, гласът ѝ спадна до шепот. — Той не можеше да понесе това. Взе съкровището и то го уби. — Сълзите се стичаха по бузите ѝ. — Мъчех се да се убедя, че не е умрял, а само е омагьосан, и ако аз не говоря седем години, нито се смея, ще мога да го освободя от магията...

Тя оброни глава върху ръцете си. Овладя ме тревога.

— Но аз не издържах! — Рамената на Елен се затресоха от ридания. — Заставиха ме да говоря и сега Оуен никога няма да се върне...

Прегърнах я през рамената.

— Не плачи, Елен. Той ще се върне. Зная други вълшебни средства, за да го върна...

Едва ли си давах сметка за думите си. Бях ужасен от това, което бях направил. Тя подскочи като ужилена и отхвърли ръката ми.

— Това няма да мога да го понеса. Отивам си в къщи!...

Тя изскочи стремглаво от кантората, изтича по стълбата и я видях през прозореца как тича по улицата, цялата обляна в сълзи. Изведнъж видях колко глупава и жестока е била моята игра и в този миг я прекъснах. Накъсах на парчета картата на вълшебната страна и моите писма до полковник Луис — за какъв дявол ми беше необходимо всичко това! Сутринта Елен не дойна работа. В девет часа отидох за пощата и получих няколко писма и голям пакет. Първото писмо, което отворих, беше от доктор Луис и то сякаш по магически начин разреши всички проблеми.

На базата на предварителните структурно-контурни карти на Луис му бяха разрешили да прекрати полевите издирвания. В пакета се намираха именно тези карти, изпратени за мое сведение. Аз трябваше да съставя инвентарен опис и да се подготвя за предаване на имуществото на интендантската команда, която щеше да пристигне тези дни. А след това ми предстоеше да дообработвам картите и върху тях да се нанесат маса най-различни сведения. Получавах правото да се присъединя към останалите и да поработя най-накрая в лабораторията.

Чувствувах се на седмото небе, разхождах се из стаята, свируках си и щраках с пръсти. Сега да можеше да дойде и Елен и да ми помогне при съставянето на описите! След това отворих пакета и започнах мързеливо да прелиствам картите. Те бяха много и на тях базалтовите пластове си приличаха един на друг като корите на баница с диаметър от десет мили. Но когато разтворих последната карта, представлява довулканичния миоценов ландшафт, косите на главата ми се изправиха.

Точно същата карта бях рисувал със собствените си ръце. Това беше вълшебната страна на Елен. Топографията съвпаднаше във всички детайли.

Стиснах юмруци, започнах да дишам на пресекулки и по гърба ми залазиха мравки.

Играта почиваше на реална основа. Не можех да сложа край на всичко това. Още от самото начало не аз управлявах играта, а тя мене — и продължаваше да ме управлява.

Избягах от къщата, изтичах надолу по улицата и срещнах стария Дейв, който забързано крачеше към странноприемницата. На бедрата му висяха два кобура с пистолети.

— Дейв, аз трябва да намеря Елен.

— Видях я на разсъмване, когато отиваше към пустинята — отвърна той. — Отивам за кон. — Той не забавяше крачка. — Сядай в своята бричка и отивай натам. И ако не я намериш преди нас, то по-добре не се връщай обратно...

Втурнах се към джипа, запалих мотора и с рев започнах да мачкам жалкия пелин на пустинята. Джипът се удряше в скалите и просто не мога да разбера как не се разпадна на парчета. Знаех накъде трябва да карам, но се страхувах дори да помисля, че ще я намеря там. Разбрах, че обичам Елен Прайс повече от собствения си живот и че сам, със собствените си ръце я бях убил.

Забелязах я отдалеч: тя ту бягаше, ту се криеше. Насочих джипа така, че да прережа пътя ѝ, и започнах да викам, но тя нищо не виждаше и чуваше. Тогава ударих спирачките, скочих и затичах след нея. Светът помръкна и аз не различавах нищо друго освен Елен, но не можех да я догоня.

— Почакай ме, сестричке! — виках аз. — Обичам те, Елен! Почакай.

Изведнъж тя замря, сви се на топка и аз едва успях да не връхлетя върху нея. Спуснах се на колене и я притиснах към себе си — и в този момент онова се случи.

Разправят, че по време на земетресение, когато горе и долу си сменят местата, хората изпитват такъв див страх, че загубват ума си. Сега беше още по-лошо. Обърка се всичко: ляво и дясно, горе и долу, пространството и времето. Вятърът се носеше с грохот през скалите под краката ни, а въздухът над нас се сгъсти толкова, че ни притискаше като скала. Помня, че се притиснахме един към друг и станахме един за друг всичко, а наоколо ни нямаше нищо — и това е всичко, което помня, — а след това се озовахме в джипа и аз го гонех към селището така, както наскоро го гонех из пустинята.

Светът отново придоби очертанията си. Слънцето светеше ярко, а на хоризонта веригата от конници се движеше към мястото, където бяха намерили трупа на Оуен. Откараха Елен в кантората. Тя седеше

зад бюрото, отпуснала глава върху ръцете си, и трепереше от неударима треска. Прегръщах я здраво за рамената.

— Бурята беше вътре в нас, Елен — повтарях й аз. — Всичко, което беше тъмно в нас, сега си отиде. Играта е свършена, сега сме свободни и аз те обичам...

Отново и отново й повтарях тези думи — за свое и за нейно благо. Говорех й, че ще стане моя жена, ще направим сватба и ще заминем на хиляди мили от тази пустиня и ще си отгледаме деца. Треперенето й позатихна, но все още не можеше да ми отговори. И тогава чух под прозореца ударите на копитата и скърцането на каруците, а след това и бавните стъпки нагоре по стълбата.

На вратата се появи старият Дейв. Двата му револвера изглеждаха на него толкова естествени, както ръцете и краката му. Той погледна към Елен, наведена над бюрото, и към мен, застинал до нея.

— Хайде, слизай долу, синко. Момчетата искат да поговорят с тебе — каза той. Понечих да тръгна и се спрях.

— Но Елен е невредима. Там наистина има жила, Дейв, но никой никога няма да я намери...

— Кажи това на момчетата.

— Тези дни — прибавих аз — ние въобще прекратяваме работата. Аз се женя за Елен и ще я отведа със себе си...

— Слизай долу или ще те смъкнем насила! — твърдо ме прекъсна той. — Елен ще си отиде в къщи, при майка си.

Аз се изплаших. Просто не знаех какво да направя.

— Не, аз няма да си отида в къщи при мама!...

Елен се беше изправила до мене. Това беше „Елен от пустинята“, но поразяващо пораснала. Бледна, красива, силна и уверена в себе си.

— Заминавам с Дюард — каза тя. — Ще се грижа за него през целия си живот.

Прегърнах я с лявата си ръка и тя се гушна в мене. Неочаквано старият Дейв омекна.

— Малката Елен Прайс — промълви той удивено. — Кой би могъл да си представи такова нещо?... — Той протегна ръка и ласкаво ни потупа един след друг. — Благославям ви, младежи — каза той и ни намигна. — Ще ида да кажа на момчетата, че всичко е наред...

Той се обърна и без да се бави, започна да слиза по стълбата. Ние се спогледахме с Елен и според мен аз изглеждах обновен като нея.

Оттогава изминаха шестнадесет години. Вече съм професор и косите по слепоочията ми започват да побеляват. Като учен съм съвършен позитивист, най-отчаяният от всички, които могат да се срещнат в басейна на Мисисипи. Когато в семинарите поучавам студентите, че „подобно твърдение няма утилитарен смисъл“, умея да кажа това така, че те да възприемат тези думи като най-груба ругатня. Студентите се изчервяват и ми се отплащат с омраза: но аз постъпвам така в тяхна полза. Струва ми се, че науката е единствено безопасната от човешките игри, но тя е безопасна само дотогава, докато не е помътнена от измислици. Стоя твърдо на тази позиция и още не съм срещал студент, с който да не ми е по силите да се справя.

Синът ми е направен от друго тесто. Нарекохме го Оуен. Наследил е очите на Елен, цвета на косите и овала на лицето. Той се научи да чете по съвременни трезви, стилизирани детски книжки. У нас няма нито една приказка, но в замяна на това има научна библиотека. Сега той, след Джинс и Едингтън, се увлича от измеренията на времето и пространството. Вероятно той не разбира и една десета от това, което чете, в смисъла, в който го разбирам аз. И в същото време той разбира всичко до последния ред, само че по свой собствен и недостъпен за мене начин.

Наскоро той ми изтърси:

— Знаеш ли, татко, че се разширява не само пространството. Времето също се разширява и именно това ни помага да попадаме все по-далеч от момента, в който сме свикнали да бъдем...

Ще ми се наложи да му разкажа с какво съм се занимавал по време на войната. Именно тогава аз възмъжах и си намерих жена. Как и защо, аз очевидно не разбирам напълно и се надявам, че никога няма да разбере. Но Оуен е наследил от Елен освен това и сърце, удивително и търсещо сърце. Страхувам се за него. Страхувам се, че ще разбере.

Публікувано в сп. "Наука и техника", бр.46-48/1976 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.